

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

Aunjetitzer Siedlung und Gräberfeld in Drysice/Bez. Vyškov/. Bei der herbstlichen Tiefackerung wurde in der Flur "Zadní díly" nordöstlich der Gemeinde eine Aunjetitzer Siedlung und Gräberfeld gestört. Von der Oberfläche konnten Aunjetitzer Scherben und ein kleiner bronzener Dolch geborgen werden.

Únětický hrob v Pravlově /okr. Brno-venkov/.

Jiří Meduna

Ve strži porostlé akátovým houštím jihovýchodně od Pravlova našli žáci devítileté školy v Dolních Kounicích lidské kosti a střepy. Zjistil jsem, že jde o únětický hrob, jehož část byla již dříve stržena, ze zbylé části byly získány střepy koflíku. Hrob byl uložen v rakvi, z níž byla v profilu strže patrná 4 cm silná humusovitá vrstvička polokruhovitého tvaru.

Aunjetitzer Grab in Pravlov /Bez. Brno-venkov/. Südöstlich von Pravlov zerstörte man eine Aunjetitzer Bestattung, die in einem Sarge beigesetzt war. Aus dem Grabe wurden Tassenscherben geborgen.

Nádoba se žebírky z Dolních Kounic.

Karel Tihelka

Tab. 20.

R.1957 jsem publikoval kolekci nádob aj. věteřovského typu z Dolních Kounic, nyní okr. Brno-venkov,^{1/} které r. 1935 vykopal Ed. Kašparovský při úpravě své zahrady, ležící na svahu vrchu s kostelem sv. Antonína. Podle záznamu I. L. Červinky^{2/} pocházejí tyto památky, od r. 1956 uložené ve sbírkách Moravského muzea, ze sídlištní jámy. Terenní průzkum na svazích zmíněného vrchu a v jeho okolí, provedený téhož roku pracovníky pravěkého oddělení Mor. muzea, ukázal, že jsou tam hojně pozůstatky většího sídliště věteřovského typu, jež bylo možná částečně opevněno. Zjišťovací výzkum zatím proveden nebyl. Koncem r. 1961 zachránil na tomto sídlišti dolnokounický učitel O. Svoboda části další zajímavé nádoby, které prostřednictvím dr. J. Skutíla odevzdal pobožce AÚ ČSAV v Brně. V laboratoři se podařilo nádobu rekonstruovat tak, že je doplněno jen ouško /tab. 20:4/. Je okrouhlá, 60 mm vysoká, její max. $\varnothing$ měří 184 mm, a má silně navenek vyklenutou stěnu, zdobenou třiceti svíslými, paralelními žebírky, která počínají pod hrdlem nádoby a končí na obvodu dna. Žebírka, asi 7 mm široká, nejsou oblá, nýbrž mají nahoře pedélnou, ostrou hranu, takže jejich příčný průřez je trojúhelníkový. Žebírka jsou od sebe vzdálena asi 20 mm. Hrdlo v pravém slova smyslu nádoba nemá. Na obvodě kruhového otvoru o $\varnothing$ 87 mm, jímž nahoře končí její břicho, je pouze hrana jen asi 4-5 mm vysoká. Na jednom žebírku bylo nade dnem nádoby ouško 37 mm vysoké, nyní doplněné. Kruhové dno, zcela mírně vyklenuté navenek, má $\varnothing$ asi 160 mm.

Vyhlazená nádoba je na povrchu okrově žlutá, na dně, místy též kolem hrdla a uvnitř tmavá./I.č.197- 1/61/.Popsaná nádoba sice nepatří k běžným typům věteřovské keramiky, přesto však není pochyby, že je věteřovská, což potvrzuje i materiál a provedení.Pokud se týká tvaru, lze ji především srovnat s nádobou z Věteřova, která je v Šínově kolekci v Moravském muzeu v Brně /i.č. B 89-Š./. Je menší než dolnokounická, poněkud vyšší /v.80 mm/, na baňatém břichu má tři trojice žebírek a ouško, které jsou umístěny do kříže. Nízké hrdlo je odsazeno od břicha. Její materiál byl velmi dobře vypálen. Povrch je vně i uvnitř vyhlazený, světle hnědý. Nádoba je však asi zpolovice doplněna sádrou, takže uvedený počet žebírek je pouze velmi pravděpodobný.^{3/}Žebírka nejsou na keramice věteřovského typu vzácná.^{4/}Nacházíme je na baňatých nebo kulovitých osudičkách se zataženým okrajem,^{5/} po jednom nebo ve dvojicích na výduti amfor^{6/} i na výduti nízkých baňatých hrnků.^{7/}Větší počet žebírek /osm/ je na osudičku, které pochází z hrobu s kostrou v Klentnici /tab.20:3/, jež prozkoumala r.1952 dr.J.Říhová a označila jako únětický. Nádobka je šedohnědá, 75 mm vysoká a max. 110 mm široká.^{8/} Devět žebírek má baňatá nádoba z Dolních Kounic, 90 mm vysoká, která pochází z téhož naleziště jako nádoba zachráněná O.Svobodou /tab.20:2/.^{9/}Podobná žebírka se ovšem vyskytují také na slovenské maďarovské keramice, např. na kulovitém břichu dvouuché amforky s nálevkovitým hrdlem z Nitrianského Hrádku, kde je svislých žebírek nejméně deset /tab. 20 : 1/,^{10/} pak na nádobách středodunajské mohylové kultury.^{11/}Není snadné rozhodnout, k čemu dolnokounická nádoba s třiceti žebírky na stěně což je zatím, pokud vím, největší počet na věteřovské a maďarovské keramice, sloužila. K běžné denní potřebě zřejmě nebyla určena, jak dosvědčuje i okolnost, že jde o výjimečnou keramiku; a sotva by se k ní také hodila. Sloužila tedy patrně nějakému zvláštnímu účelu, snad kultovnímu.

P o z n á m k y:

- 1/ Archeologické rozhledy IX 1957, 25-31, obr.21:4,5; 22; 23.
- 2/ I.L.Červinka, Pokolení skrčků s kulturou únětickou na Moravě.Rukopis v archivu pob. AÚ ČSAV v Brně, Brno 1938,68.
- 3/ Mor. muzeum v Brně i.č. B 89- Š. -Zevrubnější popis a snímek viz K. Tihelka, Časop. Mor. muzea v Brně XXXVIII 1953, vědy spol. 35, tab. III:6.
- 4/ Viz Památky archeologické LI 1960,66-67 /Výzdoba věteřovské keramiky-žebírka/.
- 5/ Tamtéž obr. 23:2; 31:2 - Věteřov.
- 6/ Tamtéž obr. 24:8 - Věteřov; obr. 27:8 - Mistrín.
- 7/ Tamtéž obr. 25:4 - Věteřov; obr. 26:2 - Charváty.
- 8/ Nález. zpráva v pob.AÚ ČSAV v Brně. Ulož. Mor.muzeum v Brně i.č.415/2-I a/54.
- 9/ Památky archeologické LI 1960, obr. 20:2. Ulož. Mor.muzeum v Brně i.č.79.300. Popis: Archeolog.rozhl.IX 1957, 27,obr.23:10.
- 10/ Podlé A. Točíka, Referáty o pracov. výsledkoch čsl. archeologův za r. 1955, část II.,Liblice 1956, tab. XII:5.
- 11/ Např. na bezuché amfoře ze Slavětína u Loun, L. Hájek, Histor.Slovaca V, tab. IV:7; Pravěk Československa 220, obr.78:3,- Praha 1960. Řadou žebírek je zlobena také výduť amforky na nožce z Brna-Lišně /výzkum AÚ ČSAV pob. v Brně v z

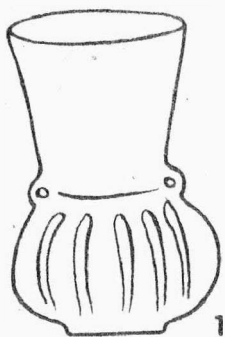
1953- dr.A.Medunová-Benešová; depositář téhož ústavu/ a horní část břicha džbánu z Herzogenburgu v Rakousku /K.Willvonseder, Die mittlere Bronzezeit in Osterreich, Taf. 14:3,4./ - I tento plastický výzdobný prvek tedy potvrzuje styk mohylové kultury středodunajské s maďarovskou kulturou a věteřovským typem.

Ein Rippengefäss aus Dolní Kounice. Im Jahre 1956 gewann das Mährische Museum in Brno eine Gefässkollektion des Věteřover Typus, die vor Jahren zufällig auf dem Berghange mit der Hl. Antoniuskirche, in Dolní Kounice, Bez. Brno-venkov^{1/} ausgegraben wurde. Bei einer Terraindurchforschung wurde von Angestellten der prähistorischen Abteilung des Mährischen Museums festgestellt, dass sich dort Überreste einer grösseren Věteřover Siedlung befinden. Im Jahre 1961 konnten auf dieser Siedlung Teile eines weiteren interessanten Gefässes geborgen werden, das im Laboratorium der AÚ ČSAV in Brno komplett rekonstruiert wurde /Taf.20:4/. Es ist kreisförmig, bauchig, 60 mm hoch und der max. Durchmesser beträgt ca.184 mm. Die Gefässwand ist mit 30 senkrechten, parallelen Rippen verziert. Auf einer von diesen befindet sich ein kleiner Henkel. Die Oberfläche des Gefässes ist geglättet, ockergelb, auf der Standfläche, stellenweise rund um den Hals und innen ist es dunkler gefärbt. Dieses Gefäss kann man in einem bestimmten Masse mit der Věteřover Keramik aus Dolní Kounice /Kollektion aus dem Jahre 1935 im Mährischen Museum deponiert, Inv. Nr.79.000 - Taf. 20:2/, aus Klentnice /Taf.20:3/, aber vor allem aus Věteřov^{3/} vergleichen. Das beschriebene Gefäss aus Dolní Kounice gehört zwar nicht zu den üblichen Typen der Věteřover Keramik, trotzdem besteht kein Zweifel, dass es der Věteřover Kultur angehört, wie auch das Material und die technische Durchführung bestätigen. Ähnliche Rippen kommen auch auf slowakischer Maďarovce Keramik vor /Nitrianský Hrádok/ sowie auf Gefässen der donauländischen Hügelgräberkultur. Auch dieses plastische Verzierungselement bestätigt also den Kontakt der donauländischen Hügelgräberkultur mit der Maďarovce und dem Věteřover Typus. Zur üblichen täglichen Benützung war es scheinbar nicht bestimmt, wie der Umstand bestätigt, dass es sich um eine aussergewöhnliche Keramik handelt; und schwerlich würde dieses sich dazu eignen. Das Gefäss diente also scheinbar irgendeinem besonderen Zwecke, vielleicht einem kultischen.

Další nálezy z Moravičan II, okr. Šumperk.

Jindra Nekvasil

Na Dlouhých dílečkách v Moravičanech /naleziště II/ zjistil V. Adamec z Moravičan, že při hluboké orbě na jaře byl vyoran žárový hrob mohylové kultury.^{1/} Podařilo se z něj zachránit však již jen několik střepů ze zničených nádob. V těchže místech se nalézaly i rozorané jámy kultury s malovanou keramikou a hojně střepů ze středověké kulturní vrstvy.

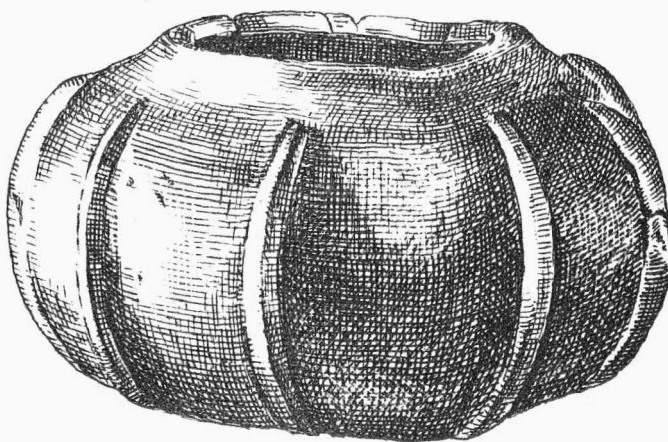

1

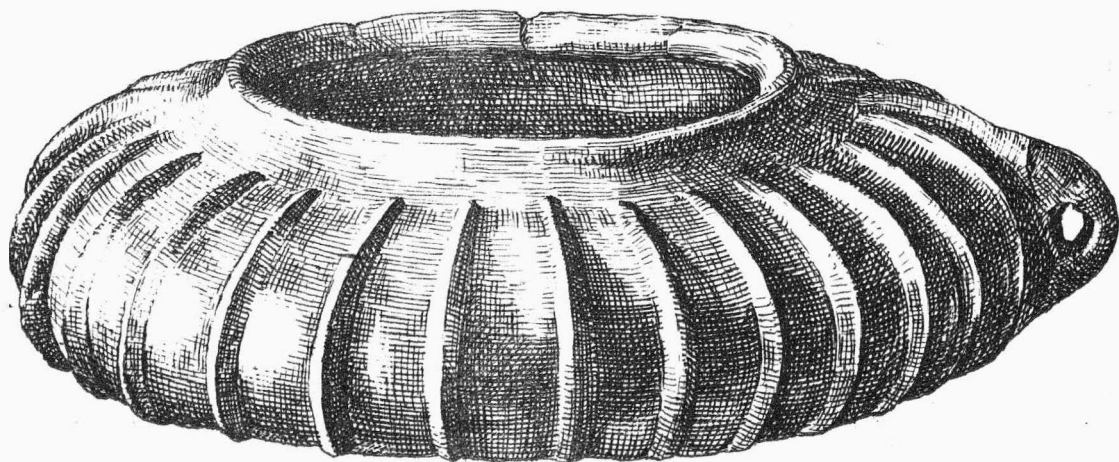

2

1 : 2

3

4

2 : 3

Tab. 20. 1 Nitrianský Hrádok /podle A. Točíka /, 2 Věteřov / MM. sb. A. Šín/, 3 Klentnice / podle J. Říhové /, 4 Dolní Kounice /AÚ, pob. v Brně /.-1 nach A.Točík, 2 Sammlung A.Šín, 3 nach J.Říhové.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1961.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom.hist R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludíková.
- Na titulní stránce: Rozvinutý ornament stříbrného gombíku z hrobu 11
od 7. kostela.
- Vydáno jako rukopis - 350 kusů - neprodejné.